

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ
І ТОРГІВЛІ ІМЕНІ МИХАЙЛА ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

В. О. Кондратьєв

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Навчальний посібник
для слухачів економічних спеціальностей

За редакцією *Дрожжиної С. В*

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

Київ

2009

УДК 346.1 (075.8) (477)
ББК 64.404.1/.2я73(4Укр)
К 64

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист №1-4/18-Г-2146 від 03.12.07 р)

Рецензенти:

Гринюк Р. Ф. — д.ю.н., доцент, декан економіко-правового факультету Донецького національного університету.
Гребеньков Г. В. — академік, д. філос. н., професор, начальник кафедри психології Донецького юридичного інституту МВС України.
Петенко І. В. — академік економічних наук, д.е.н., професор, начальник кафедри управління персоналом і економіки праці Донецького державного університету управління.
Чернега О. Б. — д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського.

Кондратьєв В. О.

К 64 Господарське законодавство. Навчальний посібник:
для слухачів економічних спеціальностей / В. О. Кондратьєв,
За ред. С. В. Дрожжиної. — К.: Видавництво «Ліра-К»,
2009. — 468 с.

ISBN 978-966-2174-04-5.

За змістом навчальний посібник відповідає освітньо-професійній програмі підготовки спеціаліста і магістра фінансово-економічного напрямку. Матеріали посібника висвітлюють загальні основи господарсько-правових відносин в умовах формування демократичної правової держави і переходу економіки до ринкових відносин, базуються на новітньому законодавстві та практиці його застосування в умовах розвитку ринкової економіки. Посібник спрямований на формування у студентів системи знань з господарського права, правового регулювання економіки, зовнішньоекономічної діяльності, юридичного забезпечення підприємницької та господарської діяльності, захисту прав і законних інтересів учасників господарських відносин.

Навчальний посібник розраховано на студентів економічних спеціальностей, викладачів вищих навчальних закладів. Книга також буде корисна економістам-практикам, менеджерам, керівникам спілок споживачів, працівникам відділів кадрів, усім, кого цікавлять правові основи та легітимізація господарської діяльності.

УДК 346.1 (075.8) (477)
ББК 64.404.1/.2я73(4Укр)

ISBN 978-966-2174-04-5

© Кондратьєв В. О., 2009
© «Ліра-К», 2009

ЗМІСТ

Вступ	8
Змістовий модуль I. ГОСПОДАРСЬКІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЇХ СУБ'ЄКТИ	10
Тема 1.1. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ЯК ГАЛУЗЬ ПРАВА ТА ЙОГО РОЛЬ У СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ	11
1.1.1. Загальна характеристика господарського права України	11
1.1.2. Господарські правовідносини	14
1.1.3. Господарське законодавство	19
Тема 1.2. ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК СПОСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	23
1.2.1. Господарська діяльність, як основа підприємництва	23
1.2.2. Види господарської діяльності	24
1.2.3. Поняття та ознаки підприємництва	26
1.2.4. Суб'єкти підприємницької діяльності	28
Тема 1.3. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ПІДПРИЄМСТВ	34
1.3.1. Поняття і види підприємства як організаційної форми господарювання	34
1.3.2. Класифікація підприємств	36
1.3.3. Організаційна структура та управління підприємством	38
1.3.4. Об'єднання підприємств та промислово-фінансові групи (ПФГ)	39
1.3.5. Припинення діяльності підприємства	46
Тема 1.4. ПРАВОВИЙ СТАТУС ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	57
1.4.1. Поняття господарського товариства	57
1.4.2. Види господарських товариств	59
1.4.3. Управління господарським товариством	66
1.4.4. Припинення діяльності господарського товариства	70

Тема 1.5. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ НЕКОМЕРЦІЙНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	77
1.5.1. Поняття та головні ознаки некомерційної господарської діяльності	77
1.5.2. Правове регулювання некомерційної господарської діяльності	80
1.5.3. Правові основи легітимації некомерційної господарської діяльності	82
1.5.4. Правове становище окремих видів суб'єктів некомерційної господарської діяльності	85
<i>Зразки тестових завдань до модульного контролю з 1 модуля</i>	<i>99</i>
Змістовий модуль II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОКРЕМИХ НАПРЯМКІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ	109
Тема 2.1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ	110
2.1.1. Поняття права власності та його значення у господарській діяльності	110
2.1.2. Форми права власності	115
2.1.3. Види права власності	116
2.1.4. Способи набуття і припинення права власності	117
2.1.5. Момент виникнення права власності	120
2.1.6. Право власності як основа господарювання	125
Тема 2.2. ГОСПОДАРСЬКО-ДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ. ГОСПОДАРСЬКІ ДОГОВОРИ	134
2.2.1. Поняття, зміст та класифікація господарських зобов'язань ..	134
2.2.2. Підстави виникнення та припинення господарського зобов'язання	139
2.2.3. Поняття і зміст договірних відносин у господарській діяльності	144
2.2.4. Види господарських договорів	148
Тема 2.3. ПРАВОВІ ОСНОВИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	160
2.3.1. Поняття, ознаки та види бірж	160
2.3.2. Функції, права та обов'язки біржі	164